

ТОШКЕНТ ҲАҚИДАТИ

1928 йил 11 декабрда асос солинган

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ВА ОИЛА ИНСТИТУТИНИ МУСТАҚАМЛАШ СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТНИ ТУБДАН ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий ва социал фаолигини ошириш, уларнинг турли соҳа ва тармоқларда ўз қобилият ва имкониятларини рўйбга чиқариши учун шарт-шароит яратиш, ҳуқуқ ва қонуний манфаатларига сўзсиз риоя қилинишини таъминлаш, оналик ва болаликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, шунингдек, оила институтини мустақамлаш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, ушбу соҳадаги ишларнинг ҳолати хотин-қизларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, улар билан мақсадли ишларни ташкил этиш, оилаларда маънавий-ахлоқий муҳитни мустақамлаш ва соғломлаштиришнинг самарали механизмларини яратишга тўққонлиқ қилаётган бир қатор тизимли муаммо ва камчиликлар мавжудлигидан далолат беради. Жумладан:

Биринчидан, ёрдамга муҳтож бўлган ва оғир ижтимоий вазиятга тушиб қолган хотин-қизларни манзилли қўллаб-қувватлаш тизими мавжуд эмас, ишсиз ва ижтимоий фаол бўлмаган хотин-қизлар билан яқна тартибда иш олиб бориш амалиёти йўлга қўйилмаган, хотин-қизлар ўртасида бандликка кўмаклашиш ва тадбиркорликни ривожлантириш бўйича фаолият самарасиз ташкил этилган;

Иккинчидан, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, замонавий намунали оилани шакллантириш, унинг маънавий-ахлоқий негизлари ва аъёнавий оилавий қадриятларини мустақамлаш бўйича мақсадли ишлар олиб борилмапти, эрта никоҳларнинг, оилалардаги низоли ҳолатлар ва ажрашишларнинг олдини олиш бўйича чораларнинг самарадорлиги паст даражада қолмоқда;

Учинчидан, хотин-қизларнинг репродуктив саломатлигини муҳофаза қилиш борасидаги фаолият ётарли даражада ташкил этилмаган, оналар касаллиги ва перинатал касалликлар профилактикаси ва уларнинг олдини олиш бўйича самарали тизим, айниқса, чекка қишлоқ ҳудудларида мавжуд эмас;

Тўртинчидан, хотин-қизлар ўртасидаги ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича самарали чоралар кўрилмапти, хотин-қизларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, уларга юридик маслаҳатлар бериш механизми замон талабларига жавоб бермайд;

Бешинчидан, хотин-қизлар кўмиталарининг кенг қўламли вазифалари зарур ваколатларининг йўқлиги ва ташкилий-штар бирикларнинг етишмаслиги шароитида хотин-қизларнинг энг муҳим муаммоларини ҳал этиш борасида уларнинг куч ва имкониятларини тўлиқ сафарбар этиш имконини бермапти;

олтинчидан, Республика "Оила" илмий-амалий маркази ташкилий бўйсунувининг ноаниқлиги ва за-

рур молиялаштириш манбаларининг мавжуд эмаслиги, оила муаммоларини ўрганиш ҳамда уларни бартараф этиш юзасидан амалий, илмий асосланган тақлифларни ишлаб чиқиш бўйича унга юклатилган вазифаларнинг самарали бажарилишига тўққонлиқ қилмоқда;

еттинчидан, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, оилани мустақамлаш, низоли ҳолатлар ва ажрашишларнинг олдини олиш соҳасида кадрларнинг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш бўйича ишлар ташкил этилмаган.

Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш ва оила институтини мустақамлаш соҳасидаги фаолиятни тубдан такомиллаштириш мақсадида, шунингдек, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгилаб берилган вазифаларни инобатга олган ҳолда:

1. Қуйидагилар Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси фаолиятининг устувор йўналишлари этиб белгилансин: **Биринчидан**, хотин-қизларни қўллаб-қувватлашга доир давлат сиёсатининг самарали амалга оширилишини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда уларнинг мамлакат ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги роли ва фаолигини ошириш;

Иккинчидан, хотин-қизларнинг муаммоларини ўз вақтида аниқлаш, ёрдамга муҳтож бўлган ва оғир ижтимоий аҳолга тушиб қолган хотин-қизларнинг, шу жумладан, ногиронлиги бўлган аёлларнинг манзилли рўйхатларини тузиш, уларга ижтимоий-ҳуқуқий, психологик ва моддий ёрдам кўрсатиш;

Учинчидан, хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш, меҳнат шароитларини яхшилаш, хотин-қизларни, айниқса, қишлоқ жойлардаги ёш қизларни оилавий ва ҳусусий тадбиркорликка, хунарманчиликка кенг жалб этиш масалаларида ҳар томонлама манзилли қўллаб-қувватлаш;

Тўртинчидан, хотин-қизлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш, биринчи навбатда, ҳуқуқбузарликка мойиллиги бўлган билан яқна тартибда иш олиб бориш ҳамда жазони ижро этиш муассасаларидан озод қилинган хотин-қизларнинг ижтимоий реабилитацияси ва мослашиши бўйича чора-тадбирларни амалга оширишда давлат органлари ва фуқаролик жамияти институтлари билан яқин ҳамкорликни таъминлаш.

2. Белгилансинки, **Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси раиси ва унинг ҳудудий бўлиммалари раҳбарлари энг аввало:**

жойларда оғир ҳаётли вазиятга тушиб қолган хотин-қизларни, шу жумладан, ногиронлиги бўлган аёлларни ўз вақтида аниқлаш, улар билан яқна тартибда

ҳамда аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни олиб бориш, уларни манзилли қўллаб-қувватлаш;

хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш, улар ўртасида оилавий ва ҳусусий тадбиркорликни, хунарманчиликни ривожлантириш бўйича амалий чораларни амалга ошириш;

ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва бошқа ташкилотлар билан биргаликда хотин-қизлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар ва жиноятчилик профилактикасини самарали ташкил этиш, шу жумладан, уларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш ва маънавий-ахлоқий қадриятларини мустақамлашга шахсан жавобгардир.

3. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши, Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2018 йил 1 апрелдан фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозими ўрнига тегишли штат бирикларини туман (шаҳар) хотин-қизлар кўмиталари тузилмасига ўтказган ҳамда маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан молиялаштириш тартибини сақлаган ҳолда **хотин-қизлар билан ишлаш ва оилаларда маънавий-ахлоқий қадриятларни мустақамлаш бўйича мутахассис** (кейинги ўринларда – мутахассис деб юритилади) лавозимини жорий этиш бўйича тақлифига розилик берилсин.

Белгилансинки: мутахассис лавозими ҳар бир фуқаролар йиғинида 1 тадан, оилалар сони 2000 ва ундан ортиқ бўлган фуқаролар йиғинларида эса 2 тадан жорий этилади; мутахассис фуқаролар йиғини биносидида жойлашадиган, лавозими бўйича фуқаролар йиғини кенгашининг таркибига кириши ва фуқаролар йиғини билан яқин ҳамкорликда ўз фаолиятини амалга оширади.

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича Республика кенгаши билан биргаликда 2018 йилнинг 1 апрелига қадар фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича ҳар бир маслаҳатчиси фаолиятини танқидий ўрганиш чиксин ва натижалари бўйича янгидан киритилган мутахассис лавозимларига етарли билим даражасига, юқсак маънавий ва ахлоқий фазилатларга эга бўлган, ўзига юклатилган вазифаларни лозим даражада бажара оладиган шахсларни тайинлаш чораларини кўрсин.

4. Қуйидагилар: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитасининг ташкилий тузилмаси 1-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси марказий аппаратининг тузилмаси 2-иловага мувофиқ;

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар, вилоят марказлари бўлган шаҳарлар, туманлар (шаҳарлар) хотин-қизлар кўмиталари ижро этувчи аппаратларининг намунавий тузилмалари 3, 4 ва 5-илваларга мувофиқ;

Хотин-қизлар кўмиталари ижро этувчи аппаратлар ходимларининг чекланган сонига нисбатан тоифаланган вилоят марказлари бўлган шаҳарлар, туманлар (шаҳарлар) рўйхати 6-иловага мувофиқ маъқуллансин.

5. Белгилаб қўйилсинки: Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси раисининг биринчи ўринбосари ва ўринбосарлари мақоми, меҳнатга ҳақ тўлаш шартлари, моддий таъминоти, тиббий ва транспорт хизмати кўрсатиш бўйича тегишли вазирнинг биринчи ўринбосари ва вазир ўринбосарларига тенглаштирилади;

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси марказий аппарати ходимларига нисбатан, истисно тарихисидида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Худудий давлат бошқаруви органлари ходимлари фаолиятини янада такомиллаштириш ва моддий рағбатлантиришни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 2017 йил 9 январдаги ПҚ-2722-сон қарорининг 1-бандида белгиланган ҳар ойлик устамалар қўлланилади.

6. **Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази (кейинги ўринларда "Оила" маркази деб юритилади) ва унинг ҳудудий бўлиммалари Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси ҳошидаги Республика "Оила" илмий-амалий маркази негизидида ташкил этилсин ҳамда қуйидагилар унинг асосий вазифалари этиб белгилансин:**

оила институтини мустақамлаш бўйича, энг аввало, **"Соғлом оила – соғлом жамият"** концептуал госясини ҳаётга татбиқ этишга йўналтирилган ягона давлат сиёсатини олиб бориш, бу соҳада норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш бўйича тақлифлар ишлаб чиқиш;

оиланинг репродуктив саломатлиги ва демографик ривожланишини, унинг фаровонлиги ва хотиржамлигини ошириш масалаларини комплекс ўрганишни ташкил этиш, маъруза йўналишлар бўйича услубий тавсияларни ишлаб чиқиш ва самарали татбиқ этиш; замонавий оилани ривожлантириш, оиланинг ички муносабатлари, шахслараро муносабатларни, бой маданий тарихий мерос ва аъёнавий оилавий қадриятлар муаммолари бўйича фундаментал, амалий ва инновацион тадқиқотларни ўтказиш, улар асосида оила институтини мустақамлаш, ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ва оилавий ажрашишларнинг олдини олиш бўйича тақлифларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш;

Давоми 2-бетда. ►►

ОҲАНГАРОНЛИКЛАРНИНГ ДАРДУ ТАШВИШИ ВА МУАММОЛАРИ ТУМАНДА БЎЛИБ ЎТГАН САЙЁР ҚАБУЛДА ЎРГАНИЛДИ

Ўтган 2017 йил – "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" ҳақиқий маънода, юртимиз ривожланиш тарихида туб бурилиш йили бўлди, десак муболага бўлмайди. Буни барча жабҳаларда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлару бунёд-

корлик ишларида яққол кўришимиз мумкин. Айниқса, одамлар дардини тинглаш, кўп йиллардан буён аҳолини қийнаб келаётган муаммоларни ўз вақтида ижобий ҳал этиш мақсадида ташкил этилган Халқ қабулхоналари фаолиятини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Халқ билан мулоқот

Аҳоли билан доимий мулоқот қилиш, уларни қийнаётган муаммоларни бартараф этишнинг янги тизими ва самарали усулларини жорий этиш ислохотларимизнинг бош мезонига айланмоқда. Ушбу механизм фуқаролар ва давлат ўртасидаги ўзаро ишончнинг мустақамлашишга хизмат қилаётди. Халқимизнинг ҳуқуқий онги янада ортиб, мулоқот ва мурожаат қилиш маданияти ошгани ҳар қадамда намоён бўлмоқда.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси ўринбосари Улугбек Муҳаммадиев, вилоятимиз ҳокими Фуломжон Ибрагимов ҳамда йигирма нафардан ортиқ турли вазирлик, қўмита ва агентликларнинг масъул ходимларидан иборат ишчи гуруҳи Оҳангарон шаҳрига ташриф бурди. Юзма-юз суҳбат чоғида фуқаролар ўзларини қийнаётган масалалар юзасидан тегишли соҳалар раҳбар-

фоизи Оҳангарон шаҳар ҳокимликлари ваколати доирасида бўлиб, мутасаддилар келиб тушган мурожаатларнинг 1 минг 652 тасини кўриб чиққан, 49 та ҳолат бўйича ўрганишлар давом этмоқда.

Қабул жараёнида бўлган мурожаатлар соҳалар бўйича ўрганилганда, уларнинг асосий қисми уй-жой, ер ажратиш, коммунал соҳа, ишсизлик, моддий ёрдам, меҳнат ва бандлик, газ ва электр таъминоти каби масалаларга оид экани маълум бўлди.

Мурожаатлар ҳар томонлама чуқур таҳлил қилиниб, келиб чиқиш сабаблари ўрганилди, аксарият қисми жойида ечим топди. Қўшимча вақт, ўрганиш ҳамда катта маблағ талаб қиладиган муаммолар юзасидан тегишли идора ва ташкилотлар вакилларига топшириқлар берилди. Шу куни сайёр қабулга келган фуқароларнинг кўзларида ҳақиқий маънода қувончнинг, эртанги кунга ишончнинг, асосийси, давлат ҳокимияти ва халқ ўртасидаги очиқлик, шаффофликни кўрдик. Олиб борилаётган ислохотларнинг барчаси инсон манфаатларига қаратилаётганлигига яна бир бор амин бўлдик.

Бундай мулоқотлар вилоятимизнинг бошқа шаҳар ва туманларида ҳам давом этмоқда.

Элёр ҲАБИБОВ.

Нуктаи назар

Мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисига қилган Мурожаатномасини тинглаб, "Масъулият туйғуси юқори бўлган одамларгина бош-

қа барча ҳис-туйғуларини ўзига ва жамиятга фойда келтирадиган даражада бошқара олади", деган фикрнинг ўрни беқиёс эканлигига беихтиёр амин бўлдик.

МАСЪУЛИЯТ – БУГУННИНГ МУҲИМ ТАЛАБИ

Дарҳақиқат, глобаллашув даври ва сиёсий қарашлар ўзгараётган бугунги кунда мамлакатимиз жамият ва давлат тараққиётининг янги босқичига ўтди. Орта қолган яқин тарихимиздаги ютуқлар, йўл қўйилган хатоларимиздан ҳулоқи берилганда, уларнинг асосий қисми уй-жой, ер ажратиш, коммунал соҳа, ишсизлик, моддий ёрдам, меҳнат ва бандлик, газ ва электр таъминоти каби масалаларга оид экани маълум бўлди.

Юртимизда дунё ҳамжамияти эътироф этаётган йирик ижобий ўзгаришлар рўй бермоқда. Мавжуд муаммоларни жойида ҳал этиш учун "Халқ қабулхоналари" фаолият кўрсатмоқда. Ишлаб чиқишнинг янги объектлари қурилиб, эскирилган модернизация қилинмоқда. Балиқчилик, чорва ва паррандачиликни ривожлантириш мақсадида янги йирик лойиҳалар рўйбга чиқарилмоқда. Қишлоқ ва шаҳарларимизда фуқароларимиз янги уй-жойлар билан таъминланмоқда.

Таълим ва соғлиқни сақлаш тизимида ижобий ўзгаришлар сезилмоқда. Фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ишончи муҳофаза этиш мақсадида суд, прокуратура, ички ишлар органлари фаолияти ҳам тубдан ислохот қилинмоқда. Буларнинг негизидида олиёвват мақсад – инсон манфаатлари ва унинг қанолатларни туртибди, албатта. Бирок, бунга жавобан шу юрт фарзандлари сифатида биз нима қилдик? Яратилаётган имконияتلардан тўғри фойдаланиб, ўз ҳаётимизни, яшаш тартибимиз ва шароитларимизни ўзгартирагимизми? Баъзан, кундалик рўзгор муаммоларидан нолиб юрамиз-у, лекин иккита қорамол ёки эликта товуқ боқиб даромад қилишимиз мумкинлигини ўйлаб ҳам кўрмаймиз. Кам таъминланган оила сифатида нафақа олиш учун мурожаат қиламиз-у, лекин оила бюджетини яхшилаш учун берилаётган имтиёزلар ёки кўрсатилаётган хизматлардан фойдаланмаймиз.

Давоми 3-бетда. ►►

ЎЗИМИЗ ЎЗИМИЗГА ХИЁНАТ ҚИЛМАЙЛИК

Мамлакатимиз ўз тараққиётини янги босқичга қадам қўйди. Номигагина, кўзбўямачилик учун эмас, ҳақиқатан халқнинг муаммоларини ҳал қилишга қаратилган ислохотлар

бошланди. Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисига Мурожаатномаси жамиятимизда янги уйғониш даврини бошлаб берди.

Маънавият

Ислохотларни ҳаётга татбиқ этиш учун уларни жиҳдий қабул қилиш, мазмун-моҳиятини тўлиқ англаб, ақл билан иш кўришга ўтишимиз лозим. Пре-

зидентнинг Виртуал ва Халқ қабулхоналари бежизга ташкил этилмади, бежизга Олий Мажлисига Мурожаатнома тақдим этилмади. Биздан ўз таваққур

Давоми 4-бетда. ►►

